

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

ĐÀO THÚY HẰNG

**“HOÀN THIỆN KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ
THÀNH TẠI CÁC CÔNG TY XÂY DỰNG CÔNG TRÌNH
THỦY LỢI Ở VIỆT NAM”**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI – 2020

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

ĐÀO THÚY HẰNG

**“HOÀN THIỆN KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ
THÀNH TẠI CÁC CÔNG TY XÂY DỰNG CÔNG TRÌNH
THỦY LỢI Ở VIỆT NAM”**

Chuyên ngành: Kế toán

Mã số: 9.34.03.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học:

- 1. PGS, TS. Phạm Thị Kim Vân**
- 2. PGS, TS. Phạm Tiến Hưng**

HÀ NỘI – 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng. Luận án có kế thừa kết quả nghiên cứu của một số nghiên cứu khác, đã được thể hiện dưới dạng trích dẫn, nguồn gốc trích dẫn được liệt kê trong danh mục tài liệu tham khảo.

Tác giả luận án

Đào Thúy Hằng

LỜI CẢM ƠN

Tác giả luận án xin chân thành cảm ơn Tập thể lãnh đạo, các Thầy cô giáo Trường Học viện Tài chính và tập thể cán bộ lãnh đạo Khoa sau đại học của Trường.

Tác giả đặc biệt xin gửi lời cảm ơn chân thành đến tập thể cán bộ hướng dẫn khoa học **PGS, TS. Phạm Thị Kim Vân** và **PGS, TS. Phạm Tiến Hưng** đã nhiệt tình hướng dẫn và động viên tác giả hoàn thành Luận án.

Tác giả xin cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp, những người thân trong gia đình đã tạo điều kiện, chia sẻ khó khăn và luôn động viên tác giả trong quá trình thực hiện Luận án.

Xin trân trọng cảm ơn!

Tác giả luận án

Đào Thúy Hằng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
MỤC LỤC	ii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài.....	2
3. Mục đích nghiên cứu của đề tài	19
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	20
5. Phương pháp nghiên cứu	21
6. Các câu hỏi nghiên cứu của luận án.....	24
7. Những đóng góp của luận án	24
8. Kết cấu luận án.....	25
CHƯƠNG 1: LÝ LUẬN CHUNG VỀ KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TẠI CÁC DOANH NGHIỆP XÂY DỰNG	26
1.1. Khái quát chung về kế toán quản trị chi phí và giá thành.....	26
1.1.1. Khái niệm, bản chất, vai trò của Kế toán quản trị chi phí và giá thành trong doanh nghiệp xây dựng	26
1.1.2. Mục tiêu, nhiệm vụ và các nhân tố ảnh hưởng đến kế toán quản trị chi phí sản xuất và giá thành tại doanh nghiệp xây dựng.....	36
1.2. Đặc điểm hoạt động xây dựng thủy lợi ảnh hưởng đến công tác kế toán quản trị chi phí sản xuất và giá thành	43
1.3. Các phương pháp xác định chi phí.....	44
1.3.1. Phương pháp chi phí mục tiêu (Phương pháp Target costing (TC).....	47
1.3.2. Phương pháp chi phí Kaizen (Phương pháp Kaizen costing (KC)	49
1.3.3. Phương pháp chi phí tiêu chuẩn.....	51
1.3.4. Đặc điểm của hoạt động xây dựng ảnh hưởng đến lựa chọn sử dụng phương pháp kế toán quản trị chi phí	53

1.4. Nội dung cơ bản của kế toán quản trị chi phí sản xuất và giá thành.....	56
1.4.1. Nhận diện và phân loại chi phí.....	57
1.4.2. Xây dựng định mức và lập dự toán chi phí.....	74
1.4.3. Tập hợp, tính toán phân bổ chi phí cho các đối tượng tính giá.....	84
1.4.4. Kiểm soát chi phí và kế toán trách nhiệm.....	91
1.4.5. Phân tích chi phí nhằm cung cấp thông tin phục vụ cho việc ra quyết định.....	97
1.4.6. Lập báo cáo kế toán quản trị chi phí sản xuất và giá thành.....	107
1.5. Kế toán quản trị chi phí ở một số nước trên thế giới và bài học kinh nghiệm cho các công ty xây dựng thủy lợi ở Việt Nam.....	109
1.5.1. Kế toán quản trị chi phí ở một số nước trên thế giới.....	109
1.5.2. Bài học kinh nghiệm để hoàn thiện kế toán quản trị chi phí cho các công ty xây dựng thủy lợi ở Việt Nam.....	115
TÓM TẮT CHƯƠNG 1.....	118
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TẠI CÁC CÔNG TY XÂY DỰNG CÔNG TRÌNH THỦY LỢI Ở VIỆT NAM.....	119
2.1. Tổng quan về ngành xây dựng thủy lợi ở Việt Nam.....	119
2.1.1. Quá trình hình thành và phát triển của ngành xây dựng thủy lợi ở Việt Nam...119	
2.1.2. Khái quát về đặc điểm hoạt động sản xuất kinh doanh tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi với tư cách là nhà thầu.....	121
2.1.3. Hệ thống bộ máy quản lý Nhà nước về thủy lợi.....	126
2.1.4. Đặc điểm cơ chế tài chính ảnh hưởng tới công tác kế toán quản trị chi phí sản xuất và giá thành của ngành xây dựng thủy lợi ở Việt Nam.....	135
2.2. Thực trạng kế toán quản trị chi phí sản xuất và giá thành tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam.....	140
2.2.1. Nhận diện chi phí, phân loại chi phí tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam.....	140
2.2.2. Xây dựng định mức và lập dự toán chi phí trong xây dựng thủy lợi.....	146

2.2.3. Thực trạng tập hợp, tính toán phân bổ chi phí cho các đối tượng tính giá tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi.....	153
2.2.4. Tổ chức thực hiện kiểm soát chi phí tại các công ty xây dựng thủy lợi	162
2.2.5. Thực trạng phân tích chi phí nhằm cung cấp thông tin phục vụ cho việc ra quyết định.....	170
2.2.6. Thực trạng báo cáo kế toán quản trị chi phí và giá thành	187
2.3. Đánh giá thực trạng kế toán quản trị chi phí sản xuất và giá thành tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam	191
2.3.1. Những ưu điểm của công tác kế toán quản trị chi phí sản xuất và giá thành tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam.....	191
2.3.2. Những mặt còn hạn chế và nguyên nhân	192
TÓM TẮT CHƯƠNG 2.....	205
CHƯƠNG 3: HOÀN THIỆN KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TẠI CÁC CÔNG TY XÂY DỰNG CÔNG TRÌNH THỦY LỢI Ở VIỆT NAM	206
3.1. Chiến lược phát triển ngành xây dựng thủy lợi và yêu cầu hoàn thiện kế toán quản trị chi phí và giá thành tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam.....	206
3.1.1. Chiến lược phát triển ngành xây dựng thủy lợi Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045	206
3.1.2. Môi trường kinh doanh và nhu cầu thông tin phục vụ quá trình ra quyết định	215
3.1.3. Yêu cầu hoàn thiện kế toán quản trị chi phí sản xuất và giá thành tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam	216
3.2. Giải pháp hoàn thiện kế toán quản trị chi phí sản xuất và giá thành tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam	218
3.2.1. Hoàn thiện nhận diện chi phí và phân loại chi phí tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam	218
3.2.2 Hoàn thiện xây dựng định mức và lập dự toán chi phí tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam	222

3.2.3. Hoàn thiện tập hợp, tính toán phân bổ chi phí cho các đối tượng tính giá tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi.....	236
3.2.4. Hoàn thiện kiểm soát chi phí sản xuất và giá thành tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam.....	247
3.2.5. Hoàn thiện phân tích chi phí nhằm cung cấp thông tin phục vụ cho việc ra quyết định tại các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam.....	253
3.2.6. Hoàn thiện hệ thống báo cáo quản trị chi phí sản xuất và giá thành.....	255
3.3. Điều kiện để thực hiện giải pháp.....	260
3.3.1. Đối với nhà nước và các cơ quan chức năng.....	260
3.3.2. Đối với các công ty xây dựng công trình thủy lợi ở Việt Nam.....	262
TÓM TẮT CHƯƠNG 3	266
KẾT LUẬN CHUNG	267
DANH MỤC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CỦA TÁC GIẢ	270
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	271
PHỤ LỤC	Error! Bookmark not defined.

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

Viết tắt	Nghĩa đầy đủ
BTC	Bộ tài chính
BXD	Bộ xây dựng
HĐQT	Hội đồng quản trị
HTK	Hàng tồn kho
NĐ-CP	Nghị định – Chính phủ
QĐ	Quyết định
TT	Thông tư
KTQT	Kế toán quản trị
CT/HMCT	Công trình/Hạng mục công trình
TKKT	Tài khoản kế toán
DN	Doanh nghiệp
TNDN	Thu nhập doanh nghiệp
TSCĐ	Tài sản cố định
XDCB	Xây dựng cơ bản
KTQTCPGT	Kế toán quản trị chi phí giá thành
QLKTCTTL	Quản lý khai thác công trình thủy lợi
CP NVLTT	Chi phí nguyên vật liệu trực tiếp
CP NCTT	Chi phí nhân công trực tiếp
CP SD MTC	Chi phí sử dụng máy thi công
CP SXC	Chi phí sản xuất chung
BCKQHĐKD	Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh
BHXH, BHYT, KPCĐ, BHTN	Bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, kinh phí công đoàn, bảo hiểm thất nghiệp
KH	Kế hoạch
TT	Thực hiện
XD	Xây dựng
.....

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: So sánh chi phí nhà để dụng cụ của St.Olaf Fieldhouse và của Carleton College Recreation Ctr tại Hoa Kỳ	110
Bảng 1.2: Tổng chi phí giảm xuống từ giải pháp kỹ thuật mới	112
Bảng 2.1: Số lượng các doanh nghiệp quản lý KT công trình thủy lợi	130
Bảng 2.2: Đối tượng KTCP SX và giá thành 1 số công trình.....	157
Bảng 2.3: Giá thành công trình Đập mương Nà Mu Nà Phja xã Đồng Phúc, huyện Ba Bể, tỉnh Bắc Kạn.....	162
Bảng 2.4: Bảng tổng hợp vật tư và chênh lệch giá	163
Bảng 2.5: Bảng phân tích tình hình thực hiện kế hoạch hạ giá thành các công trình hoàn thành	165
Bảng 2.6: Bảng xác định trách nhiệm từng bộ phận	169
Bảng 2.7: Phân tích các chỉ tiêu tài chính	171
Bảng 2.8: Báo cáo tình hình quyết toán vốn đầu tư công trình hoàn thành.....	176
Bảng 2.9: Tổng hợp tình hình quyết toán vốn đầu tư dự án hoàn thành TQ	177
Bảng 2.10: Thống kê hiện trạng công trình thủy lợi huyện Lạc Sơn_Hòa Bình	182
Bảng 2.11: Tổng mức đầu tư của dự án	184
Bảng 2.12: Bảng tổng hợp chi phí của dự án	185
Bảng 2.13: Các chỉ tiêu hiệu quả tài chính của dự án	185
Bảng 3.1: Phân loại chi phí theo mức độ hoạt động	219
Bảng 3.2: Phân loại chi phí theo mức độ hoạt động với công trình Đập mương Nà Mu Nà Phja xã Đồng Phúc-H. Ba Bể của công ty TNHH MTV KTCTTL Bắc Kạn	221
Bảng 3.3: Định mức các khoản mục hao phí	231
Bảng 3.4: Lập dự toán CT/HMCT theo mức độ hoạt động	232
Bảng 3.5: Dự toán chi phí nhân công trực tiếp	233
Bảng 3.6: Dự toán chi phí sử dụng Máy thi công	233
Bảng 3.7: Dự toán chi phí sản xuất chung	234
Bảng 3.8: Dự toán chi phí	252